

גנבות בעלי חיים

שיעור גנבות בעלי החיים במדינת ישראל הוא מהגבוהים בעולם. זקים ישירים ועקיפים כתוצאה מהגנבות, עלולים לגרום לפגיעה בעדר עד כדי חיסולו. הגברת הענישה הייתה עוזרת לצמצום התופעה. עו"ד **ד"ר מריו גוטמן** מציע דרכים משפטיות להגברת האכיפה והענישה שתרתיע את הגנבים. לו יהי..

ואפילו שריטה, הם "חבלה" ואסורה על פי חוק. בנוסף, הגנה עצמית בישראל מוגבלת למצב שבו האדם לא הביא בהתנהגות פסולה לתקיפה, תוך שהוא צופה מראש את התפתחות הדברים – כל אחד יכול לדמיין מה עלול שופט לקבוע כאשר יתארו בפניו את **שי דדומי** מסתובב בתחומי חוותו עם נשק חם לא חוקי, "אורב" לגנבים – האם לא ניתן לקבוע כי הוא לא צפה מראש את התרחשות הדברים. הגנת הצורך שהיא הגנה קרובה להגנה עצמית מוגבלת, אף לא למצב שבו לא הייתה דרך אחרת אלא לעשותו. מעבר לכך, בתי המשפט בפועל צמצמו עוד יותר את ההגנות האלו ובודקים היום אם ההתנהגות של המגן היא נחוצה (האם אין אפשרויות אחרות: לדוגמה לצלצל למשטרה), או האם היא מידתית, האם אפשר לפגוע בתוקף במידה פחותה (האם אין אפשרות אחרת מלבד ירי – לדוגמה, אולי צעקות היו מספיקות להדוף את הפורצים).

שמירת העדרים היא קשה ביותר במיוחד לאור הבעיות הביטחוניות בישראל. מערכת אכיפת החוק אינה מרתיעה את הגנבים, וכאשר החקלאים מגיבים בעצמם מחוסר בררה, השלטונות פועלים כנגדם בחומרה (כמו במקרה של בוקרי מושב מולדת, אשר צבעו בצבע ירוק גנבים שנתפסו "על חם"). מכת הגנבות היא אחת המגבלות העיקריות לחוסר רווחיות בגידול בע"ח באזורים שונים של המדינה. נזקי הגנבות באים לידי ביטוי בעיקר באובדן הכנסה ממכירת בשר, ובנזקים עקיפים (כמו מכירת טלאים בגמילה במקום פיטום עד שיווק – בגין החשש מפני גנבות, בזבוז כ"א ומשאבים לשמירה). שילוב של נזקים ישירים ועקיפים גרם כבר בעבר לחיסול עדרים טובים

טבלה 1. גנבות מקנה לפי מקרים מדווחים לארגון מגדלי בקר לבשר (עד נובמבר 2006)

	שנת 2006		שנת 2005		שנת 2004	
	מספר ראשים	מקרים	מספר ראשים	מקרים	מספר ראשים	מקרים
גנבות מדירים	291	6	319	3	162	3
גנבות מרעה	301	44	201	29	539	25
גנבות מרפתות וממפטמות	784	80	549	28	895	28
סה"כ	1,376		1,069		1,596	

קשה לקבל נתונים מדויקים על היקף הבעיה, אך שיעור הגנבות במדינת ישראל הוא מהגבוהים בעולם. אחת הסיבות לתמונת המצב החמורה הזאת היא היחס הסלחני של רשויות החוק לגנבי בע"ח

המצב בארה"ב

קשה לקבל נתונים מדויקים על היקף הבעיה, אך שיעור הגנבות במדינת ישראל הוא מהגבוהים בעולם. אחת הסיבות לתמונת המצב החמורה הזאת היא היחס הסלחני

דוגמאות לקשיים משפטיים קיימים

בארץ אין מעצר אזרחי – לכל היותר החוק מותיר לאזרחים לבצע עיכוב אזרחי שנקרא ע"פ חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים) "עיכוב בידי אדם פרטי": במגבלות של עד 3 שעות ולהשתמש בכוח סביר, אם החשוד סירב להיעתר לבקשת העיכוב, ובלבד שלא יהיה בשימוש בכוח, כדי לגרום לחשוד חבלה – לשים לב "חבלה" ולא חבלה של ממש, או חבלה קשה – היינו גם נקע או שבר

מחבר המאמר עבד שנים רבות כחוקר בעלי חיים ומרעה והיום הוא עורך דין.

גנבות עגלים בספסל אחורי

של רשויות החוק לגנבי בע"ח. בארה"ב הוטלו על גנבי בע"ח עונשים של עד עשר שנות מאסר בפועל. המורשעים נשלחים לבית סוהר. בקרתי בבית הסוהר ולמדתי שזהו עונש מרתיע. בחוק העונשין של טקסס הגדרות שונות של גנבה (דרגות שונות של עוון ופשע), כאשר ההגדרה תואמת את ערך הנכסים הגנובים. כמו כן, גנבה, שאינה בפעם הראשונה, מחמירה את הגדרת חומרת העברה. בנוסף, בארצות הברית, כאשר מעמידים לדין חקלאי אשר ביצע באופן עצמאי פעולה כנגד גנבים, עומדת לו הזכות להישפט על ידי חבר מושבעים. רוב הסיכויים שבהרכב חבר המושבעים יהיו יותר חקלאים, מאשר גנבי תוצרת חקלאית, ולכן יש להניח, שהחקלאי יזכה ליחס מועדף.

קיימים חוקים נוספים אשר מטרתם להרתיע מפני גנבות בעלי חיים: חוק נגד כל מי שמוחק, או משנה כתובת קעקע, וכן קונה, מוכר או מוביל בהמה מסומנת בכתובת קעקע בצורה בלתי חוקית (עונש שנתיים עד 12 שנות מאסר). שינוי חשוב במדיניות המשפטית של ארצות הברית נעשה על ידי חקיקת חוק חדש המטיל עונשים על הסגת גבול. המדינה המובילה בחקיקת חוקים אלה היא קליפורניה, בעיקר בגלל השפעת השדולה החקלאית. עיקרו של החוק הוא, כי מי שנכנס לשטח שבו יש סימון ברור האוסר הסגת גבול ומצוין שבשטח מוחזק מקנה, כניסה בלבד מהווה הסגת גבול. העונש על ההרשעה הראשונה בהסגת גבול הוא \$100 קנס, בהרשעה השנייה עולה הקנס ל-\$1,000 ושישה חודשי מאסר. גם תשלום בעבור קנייה בתערוכה או במכרז, בשיק ללא כיסוי, מוגדר כגנבה.

בדרום ארה"ב, גורם נוסף בלחימה נגד גנבות מקנה, הוא צוות חוקרים המועסקים ע"י ארגון מגדלי מקנה, ומטרתו איתור בע"ח גנובים והשגת ראיות להעמדה לדין של הגנבים. "לפקחי שדה" (field inspectors) אלה יש מעמד של שוטרים והם לא רק מומחים באכיפת החוק, אלא גם שולטים ברזי גידול בע"ח.

מה צריך לעשות בישראל?

על מנת להתמודד בסוגית גנבות מקנה גם בישראל, יש להפעיל את

מעבדת בקטוכם מציגה:

ד.נ.א.

הרכיב הבלתי גניב

התג הגנטי דוגם ד.נ.א. ומאפשר הקמת בנק דנ"א לאומי

נעקבות גנטית מבוססת על זיהוי ברמת הדנ"א ומאפשרת זיהוי יחידני וודאי של הפרה ותוצריה בכל שלבי הייצור והשיווק. לא ניתן לטשטש את עקבות הגניבה מכיוון שניתן להפיק מספיק דנ"א לנעקבות גם משערות בודדות וטיפת דם.

יג'ואה פהג פלנטי

- מאפשר הגנה גנטית מיד עם לקיחת הרקמה בזמן הענידה לאחר ההמלטה.
- אותה דגימת רקמה מאפשרת גם לזהות מוקדם ולבער את מחלת ה-BVD.
- התג נבדק להתאמה לתנאי ישראל ונמצא שאחוז הנפילות מזערי, הדפסת הלייזר בלתי סחיקה והפלסטיק עמיד לקרינה.
- מבחנת הדיוגם מכילה חומר החונט את הרקמה כך שניתן לשמרה בזול ללא קירור.
- המנקב חד-פעמי ומונע זיהומים.

אמחשג יג'ואה פהג פלנטי
צור קשר עם נציגי בקטוכם

טל. 08-9308308

אביב: שלוחה 277, נייד. 052-6117311

טל: שלוחה 268

BACTOHEM בקטוכם

מעבדות אנליטיות

לסיקרביולוגיה, כימיה, ביולוגיה מולקולרית ובריאות הקרקע והצמח

עגלים באזיקונים בפה

3. חוקים המחייבים סימון מקנה (שבבים אלקטרוניים, כוויות, כתובת קעקע).
4. הטלת עונשים כבדים יותר על משיגי גבול הנתפסים עם כלים שיכולים לשמש לגנבת בקר. היום בישראל לפי חוק העונשין מי שנמצא ברשותו כלי פריצה לבניין או כל פריצה לרכב ואין לו הסבר סביר - העונש הוא 3 שנים מאסר - צריך לתקן את החוק ולהוסיף כלים לגנבת מקנה ובקר או לחיתוך גדרות וכד'.
5. הנהגת משפט לפי השיטה של חבר מושבעים. במדינות שבהן יש משפט לפי השיטה חבר מושבעים, מקרה כמו של שי דרומי, במידה שכלל יגיע לבית משפט, חבר המושבעים היו מחליטים "חף מפשע" ללא צורך לשבת לדיון. גם לפי שיטת משפט בפני חבר מושבעים, המשטרה מקבלת חיזוק כי אזרחים מהווים חלק ממערכת אכיפת שלטון חוק ונותנים בד"כ, גיבוי למשטרה המגנה על הקהילה נגד פושעים. בארצות הברית השופטים המקומיים נבחרים על ידי קהל הבוחרים בזמן הבחירות הכלליות. שופט שמוגדר "לא מחמיר עם פושעים" אין לו סיכוי להיבחר מחדש.
6. הגשת תביעות אזרחיות נגד גנבים שהורשעו במשפט פלילי. במידה שהתביעה האזרחית מוגשת בתוך 30 יום מיום ההרשעה בהליך פלילי, אז כדי לזכות בתביעה, יש צורך רק בהוכחת גובה הנזק. ■

2. נכון להיום הוגשו 4 הצעות חוק בעקבות מקרה שי דרומי. אחת (של ח"כ אהרונוביץ) מתמקדת בהגדרת הגנה עצמית של מי שמחזיק כדיון במקום כנגד פולשים (בכוונה לבצע עבירה) ושלוש האחרות מנסות להגדיר פריצה לבית מגורים או משק, כפריצה המהווה סכנה מוחשית. מאחר וההגדרות מאוד רחבות נראה כי חוקי "שי דרומי", בסופו של דבר, לא יעברו כמו שהם או שירוקנו מתוכן.

עגלים גנובים בתא המטען

השדולה החקלאית לשינוי החוקים הרלוונטיים והמדיניות המשפטית של הענישה, כדי ליצור הרתעה שלא קיימת כיום, לפעול לסימון מקנה בשבבים אלקטרוניים תת-עוריים ולהקמת מאגרי מידע גנטיים (דגימות רקמה להפקת DNA במקרה הצורך), ולהקמת יחידת חוקרי שדה כדי לסייע למשטרה בהשגת ראיות ואיתור בע"ח גנובים. רק בזמן האחרון מוסדות אכיפת החוק, המשטרה (יחידת ארז) והפרקליטות (בעיקר במחוז הצפון) התחילו להתייחס ברצינות לגנבות חקלאיות. לאחרונה בתי משפט נותנים עונשים יותר כבדים לגנבי בקר (4 שנות מאסר בפועל וגם מעצר עד תום הליכים). במידה שתמשך המגמה זו אז יש סיכוי להקטנה בהיקף גנבות מקנה. שינוי בתפיסה הדרוש למיגור הפשע, ככלל, והגנבות החקלאיות בישראל, הוא בכיוון העדפת זכויות החברה על חשבון זכויות הפרט.

לכן השינויים הדרושים למיגור גנבות המקנה הן כדלקמן:

1. שינוי חקיקה שתאפשר לאזרח שומר חוק להגן על רכושו. כדוגמה "חוק שי דרומי". בארצות הברית יש מגמה להרחבת הזכות להגנה על רכושו. לאחרונה חוקק חוק במדינת פלורידה שביטל את הדרישה שלפני שאזרח נוקט צעד אלים, היה חייב לבדוק אם היה באפשרותו לעזוב את המקום. לכן כיום אדם הנמצא כחוק בכל מקום (לאו דווקא בביתו) יכול לנקוט בצעדים להגן על עצמו, או על רכושו אם הותקף ואין צורך